

Hidrometeorološke razmere in stanje vodnih zalog v Sloveniji

21. maj 2020

Meteorološke razmere

Če je bil april do prehoda fronte, ki je nastopil 29. aprila, izjemno suh po vsej Sloveniji, pa so zadnji trije tedni večjemu delu Slovenije prinesli dobrodošle padavine. Le-te so se zvrstile tekom dveh obdobj, med 29. aprilom in 6. majem ter med 11. majem in 20. majem. V prvem obdobju je največ padavin padlo v Postojni, Kočevju in na bovškem (med 78 in 100 mm), drugod pa so se večinoma gibale med 20 in 45 mm. Le savinjska in obalno-kraška regija* sta bili v začetku maja deležni skopih padavin. Zatem je prišlo krajše obdobje suhega vremena in visokih temperatur zraka. Najvišje dnevne temperature so se gibale med 22 °C in 25 °C, v Portorožu, Črnomlju, Novem mestu, Cerkljah ob Krki, Celju in na letališču Edvarda Rusjana Maribor so presegle celo 27 °C.

Po 11. maju je sledilo drugo obdobje deževnih dni, teh je bilo večinoma med kar 6 in 8, ki so povečini prinesli skupno več dežja kot prvi majski dnevi. Kljub temu sta bila v tem času v vzhodni polovici Slovenije le 1-2 dneva, ki sta prinesla več kot 10 mm, v obalno-kraški, goriški, savinjski in pomurski regiji pa takšni dni niti ni bilo. Skupno največ padavin padlo v Bovcu (191,2 mm), Ratečah (94,1 mm) in v Postojni (90,5 mm), večja količina je bila izmerjena tudi v Črnomlju (75,6 mm), na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana (72,8 mm), v Ljubljani (65,9 mm) in Kočevju (49 mm). Kljub številnim padavinskim dnevom v tem obdobju pa je v Murski Soboti v 7 dneh padlo skupno le 17,6 mm padavin, v Portorožu pa v 6 dneh le 13,9 mm.

Stanje vodne bilance površinskega sloja tal

V zadnjih treh tednih je tako predvsem v širšem pasu Slovenije od severozahoda do jugovzhoda padla več kot običajna količina padavin za to obdobje. Na bovškem, zgornjesavskem, gorenjskem in v Beli krajini je celo dosegla ali že presegla povprečno majsko količino padavin, medtem ko je v Biljah v tem času padla slaba polovica običajnih majskih padavin (49 %), v Portorožu pa le 29 %. Obenem so maja v spodnjeposavski regiji nastopili štirje, v obalno-kraški pa 5 dni z več kot 5 mm dnevno izhlapele vode. Površinska vodna bilanca, ki odraža razliko med prejeto količino padavin in izhlapele količino vode iz tal in rastlin, je zato kljub deževnim dnevom preteklih treh tednov negativna na vzhodu in severovzhodu Slovenije (Cerklje ob Krki - 24,2 mm, Celje -33,5 mm, Šmartno pri Slovenj Gradcu -22,3 mm, letališče Edvarda Rusjana Maribor -23,6 mm in Murska Sobota -28,8 mm) ter na jugozahodu (Bilje -13,2 mm, Portorož - 68,7 mm). Glede na običajne vodnobilančne razmere v tem obdobju leta pa vrednosti površinske vodne bilance ostajajo sušne v savinjski in koroški regiji ter na goriškem in Obali s Krasom.

Kljub temu, da so večji ali manjši primanjkljaji vode še ostali, je dež začasno popravil sušno stanje zadnjega meseca in pol. Na območjih z malo padavinami in večjimi vodnobilančnimi primanjkljaji, so sušni znaki le za kratek čas popustili. Na območjih, kjer pa je padlo toliko dežja, da se je obnovila zaloga vode v površinskem sloju tal, so žita porasla in dobila intenzivno zeleno barvo. Ječmen klasi, pšenica mu bo vsak čas sledila. Povečana vlažnost zraka in pogosta omočenost listov pa ima v tem času tudi svojo slabo stran. Na žitih se je povečala nevarnost pojava fuzarioz, rje, ožigov in sneti, zato so morali poljedelci preudarno izkoristiti vmesna, kratkotrajna, okna suhega vremena in opraviti še zadnje zaščitne ukrepe pred žetvijo. Ob

vlažnih tleh in padavinah pa se je dalo poskrbeti tudi za dopolnitev prehranjenosti z dušikom, ki v tem času lahko bistveno doprinese h kakovosti zrnja. Močna dež in veter sta marsikje polegla posevke, ki pa se bodo ob sončnih in suhih dneh, ki bodo sledili, zagotovo še postavili pokonci. Polegla pa je tudi trava. Zgodnje vrste trav so bile v večjem delu Slovenije v polnem cvetenju, večina drugih pa v latenju. Ob idealnih vremenskih razmerah bi bil to čas za prvi odkos trave za silažno krmo, a je bila v preteklem tednu košnja bolj kot ne zaradi dežja, vlažne travne ruše ter počasnega sušenja težko izvedljiva. Pogumno je bilo treba, vsaj tam kjer je bilo mogoče, izkoristiti vmesna kratka okna suhega vremena, da se prvi odkos ne zavleče preveč in da trava ne izgubi na kvaliteti.

Obeti kažejo, da bo na zadnji dan tega tedna spet nekaj padavin, ki pa bodo dobrodošle za vso vegetacijo, a verjetno ne bodo bistveno zmanjšale trenutnega vodnobilančnega primanjkljaja. Nato pa se skoraj do konca tedna obeta okno suhega in sončnega vremena, ki bo primerno za nadaljevanje siliranja prvega odkosa. Za dobro sušenje trave za seno pa bodo temperature zraka, malo nad 20 °C, vendarle nekoliko prenizke.

** Sušne razmere po meteoroloških regijah Slovenije so ocenjene na osnovi percentilne analize kumulativne meteorološke vodne bilance, t. j. razlike med padavinami in referenčno evapotranspiracijo glede za izbrano obdobje. Napoved meteorološke vodne bilance v vegetacijskem obdobju (1. 4. – 30. 9.) in v obdobju mirovanja (1. 10. – 31. 3.) na reprezentativnih postajah lahko spremljate na spletni strani Agrometeorološka napoved: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/agromet/forecast/>.*

Stanje vodotokov

Nizkovodne razmere, ki so v obdobju med 14. in 20. maja prevladovale na jugu in vzhodu države, smo zabeležili na približno 20 % vodomernih postaj, njihov delež pa se je postopno zmanjšal na okoli 10 %.

15. in 16. maja so imele reke v osrednji, vzhodni in južni Sloveniji malo vodnatost, srednjo pa reke na severozahodu ter Mura, Kolpa in Sava.

17. maja se je do srednjih pretokov povečala vodnatost rek na severozahodu in v osrednji Sloveniji. Ob padavinah 19. maja se je vodnatost rek do srednjih pretokov povečala tudi v severnem delu države. Na jugu in vzhodu so se ohranili mali pretoki.

Danes, 21. maja, imajo reke v severozahodnem in osrednjem delu Slovenije ter Sava, Mura in Kolpa srednjo vodnatost. V ostalih delih države je vodnatost večinoma mala, veliko vodnatost še ohranja Drava. Vodnatost rek se v večjem delu države zmanjšuje, ustaljena je le v Prekmurju in na Primorskem.

V prihodnjih dneh pričakujemo počasno zmanjševanje vodnatosti rek po vsej državi. V severozahodnem in osrednjem delu se bodo ohranjali srednji pretoki, drugje bodo prevladovali mali pretoki rek.

Stanje podzemnih voda

Padavine preteklih dni so le mestoma pripomogle k delnemu izboljšanju razmer količin v vodonosnikih z medzrnskim tokom podzemne vode. Z vidika količinskega stanja podzemne vode v tem tednu še vedno ostajajo razmere najbolj kritične v vodonosnikih spodnje Savinjske doline, kjer se je mestoma trend zmanjševanja podzemne vode sicer ustavil, ne pa tudi prevesil v smer zviševanja vodnih gladin. V teh vodonosnikih tako še naprej spremljamo zelo nizko količinsko stanje za ta letni čas, ne pa tudi najnižjih izmerjenih gladin dolgoletnega referenčnega obdobja. Zelo nizke gladine podzemne vode še naprej ostajajo tudi na zahodnem delu Dravskega polja in v delu Ptujkega polja, kjer prenicanje padavinske vode v vodonosnike iz preteklega tedna ni zadoščalo pogojem zvišanja vodnih gladin. Nizko stanje podzemne vode v začetku druge polovice maja spremljamo tudi na območju Šentjernejskega polja in Krškega polja v delu vodonosnika, ki ni v vplivnem območju zajezitve Save pri Brežicah, pa tudi na zahodu Sorškega polja in na severu Kranjskega polja. Delno izboljšanje vodnih razmer glede na pretekle tedne spremljamo v vodonosnikih doline Kamniške Bistrice in Ljubljanskega polja, kjer je bilo obnavljanje vodonosnikov z infiltracijo padavin v zadnjem tednu najbolj intenzivno.

Z razliko od medzrnskih vodonosnikov pa se je v preteklih dneh količinsko stanje podzemne vode obnovilo na območju vodonosnikov s kraško in razpoklinsko poroznostjo. K polnjenju vodonosnikov na območju visokogorja je neposrednemu padavinskemu odtoku v tem času doprinesla svoj delež tudi raztaljena snežnica.

V prihodnjih dneh glede na vremensko napoved ne pričakujemo bistvenih sprememb v stanju količin podzemne vode.

Vremenski obeti – razvoj vremena od 22. do 30. maja

Jutri, 22. maja, bo dopoldne pretežno jasno, popoldne pa zmerno do pretežno oblačno. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 10, na Goriškem in ob morju okoli 13, najvišje dnevne od 20 do 25 °C. V soboto, 23. maja, bo delno jasno z zmerno oblačnostjo. V noči na nedeljo se bo pooblačilo, pričele se bodo padavine, sprva tudi nevihte. V nedeljo dopoldne bo dež ponehal, popoldne se bo delno zjasnilo. Hladneje bo, na Primorskem bo zapihala šibka burja.

Ob začetku tedna bomo v območju visokega zračnega tlaka, v višinah bo pihal veter severnih do zahodnih smeri. Od ponedeljka, 25. maja do sobote, 30. maja, bo povečini sončno, verjetnost za popoldanske plohe ali nevihte bo majhna. Najvišje dnevne temperature bodo malo nad 20 °C.